

vitelji in to: od 1884. do 1894. Peter Hriberšek, za njim do prevrata Josef Grolenigg, od tedaj naprej pa je na šoli upravitelj Janko Kuhar. Pogosteje so se pa menjavali učitelji.

Šola se je v novem stoletju hitro razvijala: 1902. l. je postala trirazrednica, 1908. l. pa se je kot štiritrazrednica preselila v novo poslopje. Vojna je preprečila nadaljnji razvoj šole.

V letih 1899., 1901. in 1920. so se ustanovile za predodlagane učence Podpece, Javorja in Koprivne pomožne šole, ki so pa postale v zadnjih letih samostojne. V Podpeci je sedaj tri-, v Koprivni pa dvorazrednica.

Šola v Črni pa je po vojni l. 1924. dobila peti razred, deset let pozneje še šesti razred, medtem pa poleg dveh vzporednic na domači šoli še paralelni prvi razred za prvo in drugo šolsko leto v Žerjavu. 1927. leta je Črna dobila tudi vrtec, tako, da je na šoli 9 učiteljev in učiteljic ter otroška vrtarica.

Ze nadučitelj Hriberšek je 1892. l. ustanovil društvo prijateljev šole, ki je imelo namen zbirati sredstva za podpiranje in obdareitev zbirnih otrok.

Posebno mnogo je koristila ta ustanova s tem, da je v zimskih mesecih oddaljenim otrokom preskrbela za kosilo toplo juho in kruh. Poleg tega so se vršile vsako leto božičnice in zaključne šolske proslave, pri čemer so bili učenci obdarovani z obleko in obutvijo.

Ta človekoljubna navada se je nadaljevala tudi po vojni, ko jo je oživel sedanji upravitelj g. Janko Kuhar v obliki »Podpornega društva za šolsko mladino«. Društvo je vršilo isto nalogo ko ono pred vojno, lani pa je prevzel skrb za prehrano revne dece in pomoč z obleko in obutvijo šolski PRK.

V kakšnem obsegu se vrši božičnica na šoli povedo številke stroškov za darila. Lani so bili obdarovani otroci z oblekami, nogavicami, čevlji, perilom v vrednosti preko 12.000 dinarjev, poleg tega pa se je razdelilo v zimskih mesecih preko 7000 porcij juhe in kruha v vrednosti preko 2000 Din. K stroškom juhe ni všteto plačilo kuharici, ker kuhajo in dele učiteljice same.

Omeniti je treba, da za kritje stroškov vsako leto prispeva lepo vsoto ravnateljstvo svinčenega rudnika v Mežici, ki je dalo tudi pol milijona Din l. 1927. za povečanje šolskega poslopja.

Če pogledamo razvoj v 125 letih, vidimo, da je bilo v začetku na istem teritoriju, to je na skupnem šolskem okolišu Črne, Podpece, Javorja in Koprivne do 50 šoloobiskujočih otrok, danes pa jih ima samo šola v Črni blizu 500, ostale tri šole pa nad 250. Prav isto razmerje najdemo z razredi: za isti okoliš, ki je pred 125 leti zadrževal 1 razred, je danes natrpanih 15 razredov.

K temu je seveda mnogo pripomogel razvoj rudnika v Mežici s topilnico v Žerjavu, ki spada v črnski šolski okoliš.

H koncu naj pripišem še tole:

Razstava, kjer je pregledno pokazana zgodovina in razvoj šole, poživljuje zanimanje prebivalstva za njihov kulturni hram. Prav zato pa proslave obletnic ne smejo biti navadne proslave z razstavo otroških ročnih del, risb, pismenih izdelkov itd., ampak naj imajo glavni namen pokazati razliko med dobo, ko se je šola začela in sedanostjo. Tako primerjava šole odpre ljudem oči in sami spoznajo, kako neumni so včasih, da se upirajo kakšni novi stvari.

Da pa je to mogoče, morajo biti točno pisane kronike. Kronika je zrcalo dobe in tistega, ki jo je pisal. Prav isto moremo trdit o arhivu. Sam sebi daje slabo izpričevalo, kdor nima knjig in dokumentov v redu. Zgodovinsko važne listine naj bi se shranile v posebnih mapah, ki bi omogočale vedno po njih določiti točen razvoj šole in vse važnejše dogodke med tem časom.

Hvalevredno in zanimivo pa bi bilo tudi na vsaki šoli ali pa vsaj na večjih hraniti po en izvod knjige, ki se je kdaj uporabljala na šoli.

Najzanimivejši pa bi bil šolski album. V njem naj bi našle prostor slike vseh učiteljev in katehetov na šoli, prav tako pa tudi slike prireditelj in važnejših dogodkov. Če bi k temu pridejali še slike novincev in izstopivših učencev, potem bi imeli izredno lep spomin, ki bi ob primernih obletnicah pritegnil k svečanosti vse mlado in staro. Vsi bi spoznali, da je vendar kos njihovega življenja ostal v šoli in da so nanjo vezani. Marsikoga bi to dovedlo do spoznanja, da dolguje šoli precej več ko drugim ustanovam in bo zato svoj odpor vsaj omilil napram njej, če ne bo postal njen podpornik in pospeševal.

Mirko Leder.

Na njegovo iniciativo je bil zgrajen dom jugoslovenskega učiteljskega združenja.

Sodeloval je pri mnogih listih in revijah, je avtor večjega števila učbenikov in je bil tudi dvakrat nagrajen: prvič (pred vojno) od glavnega prosvetnega sveta, a letos od akademije nauk, Odlikovan je bil z mnogimi našimi in tuji odlikovanji.

Pokojni Petrovič zapušta dva otroka, sina sreskega načelnika v Bački Topoli in hčerko Daro.

Pokojnemu Petroviču, dobremu tovarišu večen spomin, a njegovi rodbini iskreno sožalje.

Pokopan je bil 19. t. m. na novem pokopališču v Beogradu. — V imenu Jugoslovenskega učiteljskega združenja se je poslovil od pokojnega Vlade tovariša Dragotina Ostojića, predsednika beogradske sekcije. Govorili so še nekateri drugi, zelo zanimivo pa je bilo, da je na grobu govoril tudi nek slepec iz doma slepih v Zemunu.

Jugoslovenski javnosti!

Naši dobrovoljci, ki so krvaveli na vseh svetovnih bojiščih, razvijajo letos na Vidov dan svoj prapor v Ljubljani.

V onih temnih in težkih dneh so naši bratje dobrovoljci nastopili odkrito z mečem v roki proti stoletnemu sovragu ter z lastno krvjo krčili pot naši svobodi. V morju zavezniških praporov so dvignili našo trobojko ter izvršili zgodovinska dejanja, ki so zadivila svet in dokazala samozavest, ponos in junaštvo naroda, pripravljena braniti svoje nacionalne vrednote s preziranjem trpljenja in smrti.

Utrujene in razredčene vrste naših dobrovoljcev so se umaknile po doseženi zmagi v ozadje. Z isto nesebičnostjo, kot so jo pokazali pri svojem velikem delu v svetovni vojni, so prepuščali v svobodni domovini plod svojega dela drugim. Danes pa stojajo pred narod, da ožive spomin na junaške čine izvršene pred dvajsetimi leti v Dobruđi in da zasade v srca novi jugoslovenski generaciji ono ljubezen in požrtvovalnost, ki so jo oni sami dokazali z lastno krvjo!

Jugoslovani! Ob priliki razvitja prapora naših dobrovoljcev je naša dolžnost, da jim izrazimo zahvalo, ki je nismo mogli izraziti v času njihovega žrtvovanja. S svojo prisotnostjo na njihovi proslavi jim dajemo zagotovilo, da smo strnjene vrste ob njihovi strani, da razumemo veličino njihovega samozrtvovanja in junaštva in da gledamo v njih

vzor, kateremu hočemo slediti v vsakem primeru in za vsako ceno!

Zato pozivamo vse Jugoslovane, da se udeležijo razvitja prapora naših dobrovoljcev!

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Zdravo!

V Ljubljani, dne 20. junija 1936.

Bran-i-bor, osrednje društvo — Društvo knežinj Zorke — Družba sv. Cirila in Metoda — Gasilska zajednica dravske banovine — Jadranska straža, oblastni odbor — Jugoslovenska ženska zveza, sekcija Ljubljana — Jugosl. nac. akad. klub Edinstvo — Jugosl. napr. akad. društvo Jadran — Klub jugosl. akademikov iz Trsta, Gorice in Istre — Kolo jugoslovenskih sester — Legija koroških borcev — Maistrovi borci — Narodna Odbrana, oblastni odbor Ljubljana — Narodna Odbrana, oblastni odbor Maribor — Narodna strokovna zveza — Savez jugoslovenskih emigrantskih združenj — Sokolska župa Kranj — Sokolska župa Ljubljana — Splošno žensko društvo — Streljaški okrug — Udruženje četnikov — Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev, oblastni odbor — Udruženje p. t. t. zvančnikov in služiteljev — Udruženje rezervnih oficir in ratnika, pododbor — Udruženje vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije, oblastni odbor — Zveza društev privatnih nameščencev.

Splošne vesti

UČITELJSKA STALNOST — POTREBA SOLE IN DRŽAVE

Glavni odbor JUU je na svoji seji v dneh 31. maja, 1. in 2. junija sklenil, da se gornja tema obravnava kot samostojni referat na vseh letošnjih banovinskih skupščinah JUU. Pozivamo tovarišice in tovariše, da se prijavijo kot referenti in to sporočijo v najkrajšem času sekciji. Navodila za sestavo referata smo poslali vsem predsednikom sreskih društev in prosimo, da se reflektantje obrnejo na predsednike sreskih društev, kamor smo poslali podrobna navodila.

PRIZGIMO JIM LUČ!

Pred dvajset leti so v Dobruđi stopili naši dobrovoljci v vrste borec za svobodo. S svojo mlado silo so zadivili ves svet in ga opozorili na narod, ki krvavi pod tujim jarmom. Njihova dejanja so dokazala, da je ta narod vreden svobode.

Pred dvajset leti so omahnila v Dobruđi njih mlada, krepka telesa. Vojni plaz je zdrvel preko njih in zasul njihove kosti v daljni tujini. Dvajset let samevajo njihovi grobovi brez cveta in zelenja, izravnanj z zemljo. Dvajset let hrepene njihove kosti po ljubeči roki, ki bi prižgala luč na njihovih tihih domovih.

Bratje, sestre! Pot k tem njihovim domovom nam je trenutno nemogoč. Da pa jim

pokažemo svojo globoko hvaležnost, naj zagore na predvečer Vidovega dneva, praznika vseh za našo svobodo padlih žrtve, na naših gorah kresovi, kot spominski plamen vsem onim, ki so pisali s svojo lastno krvjo zgodovino našega naroda in zapečatili s svojo smrtjo njegovo svobodo.

Prižgimo jim kresove na naših gorah, ki naj oznanjajo vsemu narodu vernost, zvestobo in hvaležnost jugoslovenskih src do padlih junakov. Pokažimo s temi spominskimi kresovi, da gori tudi v naših srcih neprestano spominska luč spomina padlih borcev. Kresovi naj bodo vsakomur znak sile, ki družijo naš narod in ob kateri se mora zlomiti vsak poskus rušiti to, kar nam je bilo ustvarjeno s tolikimi in tako dragocenimi žrtvami.

Kresovi naj zagore na vseh vrhovih 27. junija t. l. točno ob pol 22. uri zvečer ter naj gore najmanj do 23. ure.

Slava spomina padlih dobrovoljcev!

Akcijski odbor za proslavo razvitja prapora dobrovoljcev v Ljubljani.

UDELEŽBA UČITELJSTVA NA SLOMSKOVI PROSLAVI.

Sresko učiteljsko društvo za Maribor - mesto, desni in levi breg, Slov. Bistrica in Sv. Lenart v Slov. gor. vabijo vse svoje članstvo, da se korporativno udeležijo Slomskove proslave za učiteljstvo dne 28. VI. 1936. ob 10. uri v Narodnem gledališču v Mariboru.

S svojo navzočnostjo pokažimo, da pravilno cenimo velike zasluge Antona Slomska kot pedagoga, pesnika, pisatelja in narodnega borca na naši severni meji.

Za učiteljsko društvo:

Maribor - mesto: Maribor - desni breg:

Ciril Hočevar, s. r. Simon Petrovič, s. r.

Maribor - levi breg: Slov. Bistrica:

Vaude Mirko, s. r. Tajnik Miloš, s. r.

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Košena Vlado, s. r.

— Popravek. V proračunu sekcije za l. 1936./37. je povzročil tiskarski škrat neljubo napako z zamenjavo besedila med postavkami stroški in kritja, kar so čitatelji gotovo sami opazili in tudi popravili.

— Tovarišicam-maturantkam 5. b letnika drž. učit. šole v Mariboru iz l. 1931.! Sestavimo se po petih letih, kot smo se dogovorile po maturi! Najlepša prilika zato bi bila avgusta v času »Mariborskega tedna«. Pošljite predloge in svoje naslove! E. Kramer, Maribor, Koroševa ulica 24.

— Državna narodna šola v Stogovcih (Apaška kotlina) priredi v nedeljo dne 28. junija 1936. proslavo 100 letnice obstoja tuk. šole. Vzpored: 1. ob 10. uri služba božja na prostem. 2. Nagovor in otvoritev razstave šolskih izdelkov. Ob 15. uri: 1. Slavnostni govor. 2. Petje mladinskega zbora. 3. Ples po venčku narodnih pesmi. 4. Deklamacije. 5. Gimnastične vaje. 6. Petje mladinskega zbora. Nato sledi nastop »Sokolske čete Apače«. Med odmoru svira tamburaški orkester sokolske čete Apače. Vabijo se k tej proslavi vse obmejne šole in vse učiteljstvo, katero je delovalo na tej šoli. Upraviteljstvo.

— Maturantke V. b letnika drž. učit. šole v Ljubljani iz leta 1931. naj se zberejo dne 11. julija ob 9. uri pred sodnijo. Proslava petletnice. Pridite vse. — Franka.

Vlada K. Petrovič

V noči od 17. na 18. junija je umrl Vlada K. Petrovič, upokojeni učitelj iz Beograda in bivši predsednik Jugoslovenskega učiteljskega združenja.

Umril je star šele 62 leti. Še pred dvema mesecema se je šetal zdrav po beogradske ulicah. Videlo se ga je sicer, toda samo v gotovem času na zelo kratkih izprehodih. — Dasiravno upokojenec, je pokojnik do zadnjega časa neumorno delal. Lahko bi se reklo, da ga je smrt našla pri delu.

Vlada je bil tako rekoč v povoju prenešen iz Sarajeva. Njegov oče, hribovec in upornik, se je nemiren in preganjan od okupatorske oblasti preselil iz Sarajeva v Srbijo, kamor je odnesel svojega sina Vlada, ki je bil rojen 1874. v Sarajevu.

Pokojni Vlada Petrovič je dovršil učiteljsko šolo v Nišu 1893. Zelo mlad, komaj 18 let je imel, ko je nastopil svoje prvo učiteljsko mesto v vasi Razbojni. Nadalje je služboval v Tibuzdi, Aleksincu, Vranji in Leskovcu. V Leskovcu je urejeval list »Naredak«. Vršil je tudi dolžnost šolskega nadzornika. Kasneje je dobil učiteljsko mesto v Beogradu; v početku je bil razredni učitelj, a pozneje je bil imenovan za upravnika doma gluhonemih otrok.

Vedno aktiven, je v Beogradu poleg rednega dela urejeval priznan mladinski list »Zranci«. Štiri leta je bil na čelu učiteljskega združenja.

Redkokdo je tako poznal vse evropske šolske sisteme, kakor pokojni Petrovič. Prepotoval je skoro vse evropske države in povsod zapuščal globok vtis.

Albert Širok:

Obisk v tiskarni

Iz tiskarne so mi sporočili, da so knjige Mladinske matice stiskane. Poleg »Kresnic«, »Barake«, »Čurimurčkov« in »Postelje gospoda Fibrjha«, sem dobil tudi »Bratovščino Sinjega galeba«.

Pet drobnih knjižic prav za prav in ko tako ležijo na mizi, bi človek ne verjel, koliko dela, koliko truda, koliko skrbi je prikritih na teh maloštevilnih straneh.

Stopil sem v tiskarno. Na hodniku sem srečal ravnatelja Štruklja. Vesel mi je prišel nasproti: »Letos smo pa zgodnji, kaj?« Pritrdil sem mu in sem mu sledil v prvo nadstropje v stavnico.

Tu bi kmalu zadel ob faktorja Rabiča, ki je prihajal od linotipskih strojev. »Ste se kaj oddahnil?« sem ga vprašal smeje.

»Pri nas ni bilo sile!« je odvrnil veselo. »Take štiri knjige so za nas za malo južno. Linotipski stroji so par tednov regljali, stavec Cesar se je pri lomljenju nekoliko spotil, pretegnil se pri tem delu ni tu nihče. Tam doli pa je bila pri takšni nakladi drugačna muzika!« In je pokazal na spodnje prostore, kjer so knjige tiskali.

Sel sem v spodnje prostore. Trije, štiri stroji so gučali. Drugi stroj so umivali. Ob strojih strojnik in dekleta, ki enakomerno vlagajo čiste pole papirja in od časa do časa odnašajo natisnjene. Nalagajo jih na dolge mize, kjer se kopičijo v visoke skladovnice. Tam na manjši mizi so razmetani barvni od-tiski.

Faktor Dachs me ni slišal dokler nisem bil tik ob njem. Tedaj je odložil povečevalno steklo, s katerim je motril odtisk klišēja, in obraz se mu razlezel v vesel smehljaj.

»Zadovoljni?«

Pritrdil sem mu.

»Še bolj zadovoljni smo mi«, je nadaljeval veselo. »Prišji smo zopet do sape, meni pa se je odvalil velik kamen od srca! Sicer pa natisniti 80.000 knjig niso mačje solze! Stroji so peli skoro nepretrgano od jutra do noči nad mesec dni. Delali smo v dveh turnusih in zadnje čase tudi ob praznikih.«

»Pa barvotisk »Čurimurčkov« vam je delal kaj sitnosti?« sem ga prekinil.

Dachs se je za trenutek zamislil: »Barvotisk je za vsako tiskarno velika preizkušnja. Kot si barvotiska vsak želi, tako se ga vsak boji. Je kot nekak hazard. Tu moraš paziti na barvo, da dosežeš pravo nianso, paziti moraš na papir in na to da se klišiji krijejo do desetinke milimetra natančno. Če ne vzameš prave barve ali vzameš papir, ki je občutljiv za vsako vremensko izpremembo in se ali skrči ali razširi le za malenkost, pa dobiš namesto lepe slike zmazek. Najhuje je to, da se vse napake spoznajo šele pri tisku zadnje barve. Takrat se ne da več pomagati. Če so napake tu je vse uničeno. Zdad pa pomislite kaj to pomeni pri nakladi od 20.000.«

Pravijo, da se je ravnatelju sanjalo, da so se barve sprijele s sušilnim papirjem in da je naklada uničena. Zjutraj na vse zgodaj je pritekel v tiskarno gledat, če je kaj resnice na tem. Tudi jaz sem se v sanjah včasih premetaval po postelji zaradi »Čurimurčkov«. Nič čudnega ni. V taki nakladi se je tiskal barvotisk najbrž zdaj prvič v Jugoslaviji. Nekateri so menili, da klišiji sploh ne vzdržijo, so obetali neizogibno nesrečo. Vsega tega pa ni bilo in mislim, da ste z uspehom zadovoljni tudi vi.« Komaj sem utegnil pritrditi, že je naglo nadaljeval: »Človek, ki nima s tem opravka, si komaj lahko predstavlja, kako kompliciran je barvotisk. 18 dni, ki jih je rabila klišarna »Jugografika« za izdelavo klišejev za »Čurimurčke«, pomenijo naravnost rekorden čas, ki je klišarni v čast. Pomislite samo, da smo potrebovali le za tisk barvane priloge »Čurimurčkov« celih

17 dni, in sicer 3 dni za rumeno, 3 dni za rdečo, 4 dni za modro barvo, ostali čas pa za pripravljane klišeev in umivanje strojev. Stroj je tiskal povprečno 1000 pol na uro, kar predstavlja pri barvotisku izredno hitrost.

Da si ustvarite pojmo o množini tiskanega papirja, znajte, da smo rabili 70 desk, na katere se je pokladala naklada in zlagala po par metrov na visoko. Da bi se barve ne zamazale in pole ne bi zlepile, smo potrebovali še 15.000 pol brezlesnega, hrupavega papirja, ki se je vlagal med sveže pole.

Pri vsem tem delu so bili zaposleni poleg mene še strojnik, 2 vlagalki, 6 ljudi, ki so medlagali in izlagali ter dva pomožna delavca.«

Sklonil sem se bliže k njemu in sem mu rekel prav potih, skoro na uho: »Zdad pa mi po pravici povejte ali vam ni pri tem delu pomagal vsaj z nasveti kak tuj specialist?«

Dachs je odstopil za dva koraka in me je strupeno pogledal: »Kako pa si to mislite? Saj sem vam povedal, da sem vodil to delo sam, ki sem kljub nemškemu imenu »prava ljubljanska srajca«. Pred leti me je poslala tiskarna, da se za taka dela dobera izpopolnim za 3 mesece v Lipsko, kjer je tiskarska obrt na višku. Vsi drugi pa so se izučili od prvega do zadnjega v naši »Učiteljski tiskarni«, ki je po velikosti druga v Sloveniji.« In začel je hvaliti v prvi vrsti strojnika, pa tudi vse ostali personal, ki se je tudi pri tem kompliciranem delu zares izkazal. Govorila sva še o tem in onem in ko sem se pri vratih poslavljaj, mi je še dejal:

»Mi smo se — hvala Bogu — že oddahnil. Tudi v knjigovoznici, kjer je delalo z mrzlično nagliso s pomočjo modernih avtomatskih in polavtomatskih strojev 22 oseb polna dva tedna, je delo že povečini končano. Zdad čakamo le še na ekspeidit, da napravi čudež in da v enem samem tednu s to ogromno naklado naravnost poplavi Slovenijo.«

— Vozne olajšave udeležencem pri razvitu prapora vojnih dobrovoljcev v Ljubljani. Prometni minister je odobril pod br. 10824/36 z dne 10. junija t. l. vsem udeležencem proslave 20-letnice borb dobrovoljske divizije v Dobrudži in razviti prapora vojnih dobrovoljcev v Ljubljani na vseh progah državnih železnic nastopni popust: — 1. Vsem vojnim dobrovoljcem, ki so v državni službi 75 % in sicer na podlagi uradniške in dobrovoljske članske legitimacije. — 2. Vsem ostalim vojnim dobrovoljcem in vsem drugim udeležencem te proslave 50 %. — Udeleženci kupijo na odhodni postaji železniško legitimacijo obrazec K 14 in vozni listek za polovično odnosno celo ceno, ki je veljaven tudi za povratek le tedaj, ako je kupljena železniška legitimacija potrjena od prireditvenega odbora, da se je dotičnik udeležil proslave razviti prapora. Popust velja od 25. junija do 1. julija t. l. za vse razrede osebnih in brzih vlakov. Prireditveni odsek Sreske organizacije Saveza ratnih dobrovoljčarja Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

— Opozorjamo učiteljsko, predvsem ono iz Ljubljane in okolice na razviti prapora vojnih dobrovoljcev v Ljubljani, ki bo na Vidov dan. S svojo udeležbo pri tej slavnosti se oddolžimo spominu padlih za naše osvobodilne; pokažimo se hvaležne vsem borcem za naše narodno zedinjenje.

— Maturantom 1907. Vse, ki se niste odgovorili na mojo okrožnico, ki vabi na sestanko za 6. julij, vljudo prosim, da mi po dopisnici takoj odgovorite. Gre zaradi naročila avtobusa za Polhov gradec. Starman Franc, Ljubljana, Rožna dolina, XIX/14.

— Razpis službenih mest. Ker še vedno niso izšli razpisi službenih mest, je sekcija prosila v pisni predstavitvi bansko upravo, naj se objavijo prosta mesta z interno službeno objavo na šole, kakor se je zgodilo to lansko leto.

— Rok za sestavo učnih načrtov podaljšan. Jugoslovensko učiteljsko združenje je razpisalo letos poseben konkurz za sestavo učnih načrtov za narodne šole. Ker je bil stavljen predlog naj se rok podaljša čez počitnice, je sedaj izvršni odbor podaljšal ta rok do 1. oktobra. Na to opozarjamo predvsem one pedagoške delavce iz naših vrst, ki nameravajo sodelovati pri sestavi novih učnih načrtov.

— Mariborski maturanti iz leta 1931! Snidimo se torej 28. t. m. v Mariboru, da se pogovorimo o nadaljnjem! Morebiti ob deseti uri dopolne v bližini gledališča?

V. Brumen.

— Maturantke drž. ženskega učiteljskega v Ljubljani iz l. 1926. — Desetletnik bomo obhajale dne 4. julija. Sestanek po prihodu jutranjih vlakov (okrog 8. do pol 9. ure) v restavraciji hotela Miklič. Tam se domenimo za nadaljnji program. Pridite polnoštevilno! Andreja Grum-Skuljeva, Brezovica pri Ljubljani.

— Sošolke — maturantke iz leta 1911. Na željo nekaterih tovarišic Vas skličem in vabim na veselo svidenje ob naši dvajsetletnici — dne 2. julija ob 4. uri popoldne pri Slamiču na Gosposvetki cesti. — Anka Celnar, učiteljica, Zalog pri Ljubljani.

Listi

o učiteljsstvu, šoli, prosveti in JUU

— Pripravljajo se nove premešitve učiteljev. V prosvetnem ministru se pripravljajo večji ukaz o razmestitvi učiteljev in učiteljic. To delo bo opravljeno med počitnicami. Oziralo se bo v prvi vrsti na zakonske pare, ki niso živeli skupaj. Upoštevalo se bodo vse prošnje takih zakoncev, upoštevalo se bo pa tudi zdravstveno stanje učiteljev in učiteljic, da pridejo v novem šolskem letu na mesta, ki odgovarjajo potrebam njihovega zdravja. Poskrbljeno bo tudi, da ne bo več na njih šolah preveč, na drugih pa premalo učnih moči. (Slov. narod 23. VI.)

— Naše šole so pretesne. Letos je primanjkovalo v naši državi 1255 učilnic. V osnovnih šolah v dravski banovini imamo letos 262 razredov, v katerih znaša število učencev nad 65, ki je določeno kot najvišje dopustno število za posamezni razred. Banska uprava bo podpirala revne občine pri nabavi učilnic, poskušala bo modernizirati šolske vrtove in bo polagala veliko pozornost na naturalna stanovanja za učiteljsvo. (Slovenski narod 20. VI.)

— Prosvetni odbor Sokola razpisuje tri nagrade za 1500, za 1000 in 500 Din za lutkovne igre. Natančnejša navodila dobiš v »Sokolskem glasniku« od 19. VI.

— Število članov Jadranske straže je naraslo od okrog 800 v l. 1920, na preko 10.000. Število krajevnih odborov od 4 na 68. K temu je prišla še mogočna vojska skoro 70.000 pripadnikov pomladka. (»Jutro« od 21. VI.)

— Šolska kopalnica v hrivovski vasi. V narodni šoli pri Sv. Križu nad Mariborom so otvorili te dni šolsko kopalnico, ki ima prhe in banjo s toplo in mrzlo vodo. Priključena je na občinski vodovod. (»Jutro« 21. VI.)

— Oceno romana »Mati« (Pearl Buckova) ponatiskuje iz »Učiteljskega tovariša« »Jutro« od 21. VI.

— V Maribor je prišlo kakih 15.000 šolskih otrok, ki prosijo za beatifikacijo Slomskega. Mladino je vodil banovski šolski nadzornik Štrukelj. (»Ponedeljski Slovenec« od 22. VI.)

— Protij prikrjojevanju koroške pesmi po milji volji, piše »Ponedeljski Slovenec« od 22. VI. Med drugim citamo tu: Nekoč tako odurno omalovaževana zbirka »Venec koroških moških zborov« nadučitelja Horvata iz Kamnika je sedaj kar čez noč postala izvirnik, kjer se zajemajo najlepše pristne koroške pesmi ter potvarjajo z modernimi modifikacijami in stvore, ki s koroško pesmijo nimajo nič skupnega.

— Besedilo na letošnjih Súdmarkinijh majniških lepkih: Obrambne šole stražijo mejo. Domovinska ljubezen in požrtvovalnost sta jih zgradili. Samo če vsi sopomažajo, se tostran meje more izgraditi obrambno delo, in se onstran meje more podpreti narodnost inozemskih Nemcev. (»Pon. Slovenec« od 22. VI.)

— Proslava 1. decembra l. 1933. v Boh. Bistrici je predmet polemike med »Samoupravo« in »Slovenecem«, na eni in med »Jutrom« na drugi strani. »Slovenec« od 17. junija piše, da so bili člani Prosvetnega društva v Bohinjski Bistrici kaznovani, ker so se udeležili proslave. List dodaja da se je ob tej proslavi posebno izkazalo režimsko bistriško učiteljsvo in da je tedanjim upravljateljem rjulo: »Prokleti hudici, po petnajstih letih ste se spomnili!«

— Vzrok slabih uspehov na srednjih šolah — pravi »Slovenec« od 18. VI. — so najprej dijaki sami, ki se preveč brigajo za sport in za brezplodno nacionalno-politične debate, premalo pa za učne predmete, dalje starši, ker ne sodelujejo s šolo in se ne zanimajo pravočasno za svoje otroke in zvrčajo vso krivdo neuspehov na profesorje —

ter slednjič ustroj šolstva in učni načrt, ki ne odgovarjajo sodobnim pedagoškim in pokrajinskim zahtevam.

— Odlikovanje. Šolska upraviteljica v Celju Ivanka Zupančičeva je bila odlikovana za zasluge pri samaritskem delu z zlato kolajno Rdečega križa. (»Slovenec« 18. VI.)

— Barbarska vzgoja naše mladine v Juljski krajini. V Gorah na Idriji so imeli učiteljico, ki sploh po cele mesece ni nič učila. Otroci so si morali stesati puške iz lesa, da so se z njimi večbali. Polovico otrok je učiteljica maskirala za Italijane in polovico za Abesince. Tako razdeljeni so napadali eni druge. (»Istra« 19. VI.)

— Od vseh umrlih je bilo otrok do 14. leta v Mariboru 11,7%, v Ptujem 14,3%, v Ljubljani 16,2%, v Zagrebu 30,8%, na Sušaku 34,2%, v Splitu 36,4%, v Bakarju 31,8%, v Sarajevu 28,6%, v Mostarju 28,4%, v Senju 23%, v Beogradu 29%, v Pančevu 29,5%, v Skoplju 52,2%, v Prizrenu 68%. (»Mariborer Zeitung« 18. VI.)

— Filmska Hitlerjeva propaganda v Nemčiji. V 32 večjih mestih so organizirane izposojevalnice, ki nudijo vse, kar se tiče organizacije in tehnike. Te imajo 771 okrožnih postojank in nad 20.000 krajevnih skupin. 300 avtomobilov opremljenih s tonfilmom, ki brni dnevno od kraja v kraj. Nad 100 aparatov je stranka dala na razpolago za šolske in poučne namene. Nič manj kot 10.000.000 mladine je prisostvovalo 8615 šolskim predavanjem. 11.500.000 obiskovalcev pa je bilo navzočih pri 72.730 večerih. (»Vestnik prosvetnih zvez« št. 5.-6.)

— Protij alkoholizmu se je začela pri nas zadnje čase živahna propaganda. Abinentna društva se obračajo tudi na učiteljsvo in smatrajo za potrebno, da se vsi učitelji, duhovniki in strokovnjaki ponovno vržejo med ves narod Jugoslavije ter ga pouče o strašni škodi, ki jo povzroča alkohol. (»Jutro« od 19. VI.)

— Gospodarska šola v Svečini. Dovoljeno je posojilo v znesku 1.200.000 Din za adaptacijo poslopj v Svečini pri Mariboru za potrebe kmetijske gospodarske šole. (»Slovenec« 20. VI.)

— Stritarjeva proslava bo v Podsmreki pri Velikih Laščah 4. in 5. julija 1936. (»Slovenski dom« 19. VI.)

— Bežigradska gimnazija v Ljubljani bo jeseni odprta. Šola je sodbno opremljena, bo imela 21 učilnic, pevsko sobo, fizikalno in kemično predavalnico ter 15 m dolgo risalno, več pisarn, stanovanja, zdravniško sobo za pregledne in telovadnico z 10 prhami. Zgrajba bo veljala z vso notranjo opremo 8 milijonov dinarjev. (»Slovenec« 23. VI.)

— Ob 100 letnici šole v Stogovcih pri naša tudi »Mariborer Zeitung« od 20. VI. poseben članek.

— Fašistična šola v Italiji je organizirana po teh principih: Vsi učenci morajo biti člani fašističnih organizacij. Otroci osnovne šole s balili, gimnazijci pri avangardistih, visokšolci v milicijah. Vsa učitelja mora biti milični oficir. Učenci prihajajo v šole v fašističnih uniformah. Učitelj mora imeti med poukom črno srajco. Po ulicah so videti čete uniformiranih dijakov s puškami, ki marširajo s svojim učiteljem, ki nosi za pasom nož in revolver. Šole sličejo kasarnam, telovadnice magacinom orožja! (»Mlada pot« 6. VI.)

— Madžarski učitelji morajo vzgajati mladino za vojno. Vsem učiteljem so poslali nove smernice, kako naj vzgajajo šolsko mladino, da ne bo okužena s pacifizmom. V madžarski mladini je treba stalno buditi vojaški duh in željo po maščevanju za izgubljeno vojno. (»Mlada pot« 6. VI.)

Naša gospodarska organizacija

UČITELJSKI DOM V MARIBORU

obvešča:

1. Da je treba za sprejem gojencev v pensionat Učit. doma prigrasiti tovarišem(-icam) svoje sinove najkasneje do 10. julija t. l.

2. Da je možno dobivati prenočišče v zavodu samo, kadar so gojenci odsotni to je v glavnih, božičnih in velikonočnih počitnicah.

3. Da se dobi pri daljšem bivanju v zavodu primeren popust na prenočnini.

4. Da dobivajo gostje med počitnicami — če jih je večje število — v zavodu lahko tudi prehrano.

5. Da bodo dobivali odslej poročila le oni, ki pošljejo za event. odgovore potrebne zneske v znamkah, ali priložijo dopisnice.

Upravnik.

— Zadrudnikom Učit. samopomoči. V teh dneh je razposlala združna uprava položnice za 381. smrtni primer (Ivana Klemenčič, Celje). Samski nakažejo 6 Din, zakonski parj 11 Din. Kdor ima kaj zaostanka na prejšnjih smrtnih primerih, ima k temu znesku pritišeti še znesek za zaostanek. Vljudo prosimo, nakažite te male zneske prej, preden greste na počitnice. — Zaostanki dajo lepe vsote. Poravnajte jih! — Začasni (počitniški) naslov pustite na Vaših poštnih uradih. Nam sporočajte le stalne preselitve. Pisma s položnicami naj pošiljajo domači poštni uradi za Vami, ne nam nazaj. Obvestite jih o tem! — Zadrudna uprava hrani več še nerešenih prošelj za podpore iz podpornega sklada. Kdor ima kaj zaostanka na članskih prispevkih, naj te poravnava, ker ga sicer nadelstvo ne bo upoštevalo (ne odgovarja pravilniku). — Uradni dan med počitnicami bo vsak petek od 8. do 12. ure.

Učiteljski pravnik

— § § 274., odstavek 2., U. Z. Določilo v tem paragrafu je imperativno: »Organ, ki izda odločbo o postavitvi, mora ugotoviti obenem ko izda to odločbo, kateri čas se mu priznava po tem zakonu za pokojnino.«

Uslužbencu, ki je ponovno sprejet v drž. službo (kont. tudi), mora takoj pristojna oblast ugotoviti, če je sprejet z odlokom v istem odloku čas za pokojnino, če je sprejet z ukazom, pa istočasno izdati rešenje o ugotovljeni dobi, ki se priznava za pokojnino. V primeru, da ni postopalo oblastvo po gornji določbi, naj uslužbenec uporabi pravni postopek — pritožij naj se na državni svet v roku 30 dni.

— Neljub tiskarski škrt. V 45. številki »Učiteljskega tovariša« na str. 3. v odgovoru ad 1. v šesti vrsti se mora glasiti pravilno: »višina« in ne »večina«, v odgovoru ad 2. v drugem odstavku pa se mora pravilno glasiti: »rodbinske pokojnine se prično izplačevati«, v tretjem odstavku, četrti vrsti, »s katerim« in ne »s katerimi«.

Učiteljski pevski zbor JUU

PEVSKI TEČAJ.

Kot smo poročali v zadnji številki »Učiteljskega tovariša«, se bo vršil prihodnji pevski tečaj 6., 7., 8. in 9. julija t. l. Tečaj bo pričel 6. julija ob 10. uri v Glasbeni Matici v Ljubljani. Vse one tovariše (-ice), ki nimajo v Ljubljani prenočišča, prosimo, da nam to javijo, da jim zamoremo ista pravočasno preskrbeti. Ponovno vabimo k pristopu in zbor vse dobre pevce. Slednji naj se javijo tajništvo UPZ po možnosti pred tečajem po dopisnici.

Koj po tečaju moramo vrniti Glasbeni Matici vse glaske, ki smo si jih izposodili. Prebrskajte svoje predale ter prinesite vse glaske k tečaju.

Mladinska mafica

— mm Knjige so se danes razposlele vsem šolam, ki so vplačale tudi zadnji obrok. Šole, ki so dobile kot druga leta tudi letos knjige po železnici v skupni pošiljki tudi za druge, so naprošene, da obvestijo o tem sosednje šole, za katere so knjige prejele. Kdor je knjige plačal, a jih do danes še ni prejel, naj jih reklamira.

Učiteljska fiskarne

— t Vse tiskovine, knjige in druge šolske potrebščine so že pripravljene. Naročite jih takoj; dobite jih lahko sedaj, julija ali konec avgusta, kakor želite.

— t Učiteljska tiskarna posluje tako dobro in točno, da že dve leti ni dobilo nadzorstvo nobene pritožbe glede naročb, itd.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

Zoper JUZ.

Pod gornjim naslovom je prinesel »Slovenec« od 19. junija 1936 št. 138 sledečo brzojavko: »Beograd, 18. junija m. Nocojšnja »Pravda« objavlja daljši napad na poslovanje Jugoslovanskega učiteljskega združenja, predvsem pa na predsednika tega Združenja Ivana Dimnika. Kritiko poslovanja odbora JRZ so podpisali upravitelj na tukajšnji ljudski šoli Jovan Jovanović, učitelj Zivojin Radojković, Aleksandar Adamović in Miodrag Janković«. O tem napadu smo prejeli informacijo, da navedeni gospodje ne predstavljajo prav nikogar razen sebe in je eden od podpisnikov že na lanski sekcijski skupščini v Beogradu iznesel podobne stvari, toda brez uspeha, ker je pri glasovanju za njegov predlog dobil samo svoj glas. Kritika se nanaša samo na proračunske postavke, ki jih je odobrila glavna skupščina. Znano je pa tudi iz sličnih pojavov, da si nekateri gospodje v Beogradu ne morejo zamišljati poslovanja centralne uprave Udruženja brez njihovega varuštva, čeprav za to nimajo nikakega mandata. K temu je pa zavzela svoje stališče lanskeoletna glavna skupščina v Sarajevu, ki je v centralno upravo v Beogradu pritegnila na osnovi Pravil predstavnik udruženja izven Beograda. Vidi se, da bi nekateri gospodje poleg našičke, železniške, kovniške in Bodičeve afere radi napravili tudi tovrstno učiteljsko afero, ker je za to prikladno ozračje. Ako bo smatral upravni odbor za potrebno, bo dal oficijelna pojasnila.

— iz Sekcijskoj upravi JUU za Dravsko banovino — Ljubljana. — Na istrajnosti, borbenosti i staleškij svesti koju pokaže naše drugovi u Dravskoj banovini, pozavideti mogu druge organizacije, a mi se od srca radujemo i čestitamo. — Kostajnica, 21 juna 1936.

JUU — Sresko društvo u Kostajnici.

Sekretar: M. Lasić, s. r. Predsednik: Ralić, s. r.

— iz Jugoslovenskom učiteljskom udruženju Beograd. — Borovo, 11-VI 1936. — Sa skupštine osječkog učiteljsva pozdravljamo Vas i kličemo ustrajte. — Predsednik Muk.

— iz Ivan Dimnik, predsednik Jug. učiteljskog udruženja — Beograd. — Bošnjaci, 12-VI 1936. Učiteljsvo sreza županijskog sa svoje skupštine pozdravlja Vas i cijeli Glavni odbor želeći Vam što bolji uspjeh u radu. — Predsednik Kutuzović. — Tajnik Stanišić.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku Jugosl. učiteljskog udruženja — Beograd. — Podrav. Slatina, 12-VI 1936 g. — Sa današnje skupštine učiteljske sreza podrova-slatinskog izražuju Vam učitelji i učiteljice priznanje i zahvalnost za Vaš požrtvovani rad u obrani naših staleških interesa, Vama i Izvršnom odboru iskazujemo puno poverjenje s molbom da i na dalje ustrajete u radu za napredak narodne škole, prosvjete i učitelja. — Društvo pozdrav — Predsednik Milan Šulc. — Tajnik Pero Bujanović.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku Jugosl. učiteljskog udruženja — Beograd. — St. Bečej, 11-VI 1936. — Učiteljsvo sreza Starobečejskog sa svoje skupštine iskreno Te pozdravlja i želi da istrajš u borbi za učiteljska prava, a ono je vazda s tobom. — Predsednik Žarko Grujić. — Tajnik Franja Frlan.

— iz G. Ivanu Dimniku, predsedniku Jug. učiteljskog udruženja Beograd — Jelsa 19 juna 1936 — Sa proljetne skupštine pozdravljamo odobravajući energični stav u odbranu učiteljskih prava. — Predsednik Salamunić, sekretar Salamunić.

— iz G. Ivanu Dimniku, predsedniku Jug. učiteljskog udruženja Beograd — Novi Marof 18 juna 1936 — Učiteljsko Udruženje sreza Novomarofskog sa svoje proljetne skupštine održane dana 6 juna 1936 god. u Varaždinskim Toplicama pozdravlja Vas i Izvršni odbor moleći Vas da i nadalje ustrajete u pravednoj borbi za naše staleške interese, napredak škole i narodne prosvete. — Društvo pozdrav — Potpredsednik Ignacije Jendrašić, tajnik Dragan Smolčić.

— iz G. Ivanu Dimniku, predsedniku Jug. učiteljskog udruženja Beograd — Plitvička Jezera 19 juna 1936 — Učiteljsvo Like i Korduna sakupljeno na Plitvičkim Jezerima izražuje Vam svoje poverenje i moli da nastojite nadalje na braniku naših staleških interesa. — Predsednik Franjo Vernik.

— iz G. Ivanu Dimniku, predsedniku Jug. učiteljskog udruženja Beograd — Visoko 19 juna 1936 — Učiteljsvo sreza Visoko i Fojnica sa svoje godišnje skupštine pozdravlja Vas i ceo Izvršni odbor sa željom da ustrajete u borbi za zaštitu prava škole i učiteljsva. — Predsednik Tanašković, tajnik Šabanović.

Iz sekcije

— s JUU sekcija za dravsko banovino v Ljubljani je prejela od kr. banske uprave sledeči dopis:

»Glede na predstavo, ki ste jo skupno z ostalimi društvi državnih nameščencev v Ljubljani dne 15. januarja t. l. predložili gopodu banu dravske banovine radi oprostitve javnih nameščencev od odkupnine za osebno delo, se obveščate, da je kraljevska banska uprava omenjeno predstavo predložila ministrstvu za gradbe in ga naprosila, da v njej iznešene prošnje upošteva in izposluje po-